

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2009, föstudaginn 20. febrúar, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Guðlaug Brynja Ólafsdóttir og Hildigunnur Hafsteinsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 21/2008**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnt sóknaraðili, annars vegar, og F, hér eftir nefnt varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefnd 30. desember 2008 með kvörtun A, fyrir hönd sóknaraðila, dagsettri 23. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 2. janúar 2009, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Athugasemdir bárust með bréfi B, fyrir hönd varnaraðila, dagsettu 14. janúar 2009. Var það sent lögmanni sóknaraðila og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum við bréf lögmans varnaraðila. Bárust þær með bréfi lögmans sóknaraðila, dagsettu 23. janúar 2009.

Málið var tekið fyrir á fundum úrskurðarnefndarinnar 29. janúar og 13. og 20. febrúar 2009.

II.

Málsatvik.

Aðilar máls þessa gerðu með sér lánessamning, líklega í desember 2007, en það eintak, sem úrskurðarnefndinni hefur verið afhent, er ódagsett. Samkvæmt samningnum lofaði sóknaraðili að taka að láni og varnaraðili að lána jafnvirði kr. 140.000.000 í japönskum jenum (25%) og svissneskum frönkum (75%). Skyldi lánið endurgreiðast á 12 gjalddögum, þar af 11 vaxtagjalddögum. Var fyrsti vaxtagjalddagi 5. janúar 2008 og síðan á mánaðarfresti, en lokagjalddagi 5. desember 2008 og skyldu þá eftirstöðvar lánsins greiddar. Sóknaraðila var samkvæmt lánessamningnum heimilt að breyta gjaldmiðli lánsins í sérhvern þann gjaldmiðil, sem varnaraðili hefði aðgang að og Seðlabanki Íslands skráir, enda hefði sóknaraðili tilkynnt um það val sitt þremur bankadögum fyrir lokadag viðkomandi vaxtatímabils.

Sóknaraðili staðfesti í lánessamningi aðila að hann hefði verið upplýstur um og hefði fyllilega skilið að áhrif hugsanlegra gengissveiflna gætu orði þau að heildarskuld hans í þeim lánum, sem lánið saman stæði af hverju sinni, gæti orðið hærri en upphafleg lánsfjárhæð. Kynni skuld sóknaraðila við varnaraðila því að verða hærri en upphafleg lánsfjárhæð.

Í samningi aðila var mælt fyrir um það að lántaka væri heimilt að framlengja láninu einu sinni til eins árs með sama greiðslufyrirkomulagi, enda tækist samkomulag um kjör lánsins. Félli lánið í gjalddaga var varnaraðila heimilt að umreikna það allt í íslenskar krónur á gjalddaga miðað við skráð sölugengi varnaraðila á japönskum jenum og svissneskum frönkum og krefja lántaka um greiðslu lánsins.

Loks er þess að geta að í samningi aðila var að finna ákvæði um óviðráðanlegar ástæður (force majeure) þar sem varnaraðila var að undangenginni tilkynningu til lántaka veitt heimild til að gjaldfella eftirstöðvar lánsins með 60 daga fyrirvara yrðu breytingar á viðskiptakjörum varnaraðila vegna atvika, sem honum yrði ekki kennt um. Var þar m.a. vísa til ákvarðana stjórnvalda, atburða á erlendum gjaldeyris- og fjármagnsmörkuðum og annarra

óviðráðanlegra orsaka, sem hindruðu, torvelduðu eða yllu töfum á því að varnaraðili gæti aflað sér lánsfjár til fjármögnunar á lánsamningi á sambærilegum kjörum og gengið hefði verið út frá við gerð hans.

Varnaraðili mun m.a. hafa tilkynnt sóknaraðila rafleiðis 31. október 2008 þá ákvörðun að umræddu láni yrði breytt í íslenskar krónur á gjalddaga 5. desember 2008. Með bréfi lögmans sóknaraðila til varnaraðila, dagsettu 5. nóvember 2008, var ákvörðuninni mótmælt og þess krafist að varnaraðili félli frá henni. Erindið var ítrekað með bréfi lögmansins, dagsettu 14. nóvember 2008. Með bréfi lögmans varnaraðila til lögmans sóknaraðila, dagsettu 18. nóvember 2008, var sóknaraðila gerð grein fyrir því að varnaraðili skildi erindi sóknaraðila svo að forsendur fyrir frekari viðskiptum aðila væru brostnar. Var sóknaraðili jafnframt minntur á gjalddaga lánsins 5. desember 2008. Skilningi varnaraðila var mótmælt með bréfi lögmans sóknaraðila til lögmans varnaraðila, dagsettu 26. nóvember 2008, og ýmsar athugasemdir gerðar þar við. Var erindið ítrekað með bréfi lögmans sóknaraðila til lögmans varnaraðila, dagsettu 4. desember 2008. Með bréfi lögmans varnaraðila til lögmans sóknaraðila, dagsettu 5. desember 2008, var ítrekað að varnaraðili hefði ekki aðgang að erlendu lánsfé til þess að endurlána og gæti hann því ekki boðið önnur kjör en verðtryggt lán í íslenskum krónum. Væri þess vænst að sóknaraðili myndi greiða skuld sína við varnaraðila, sem væri á gjalddaga þann sama dag. Með bréfi lögmans sóknaraðila til lögmans varnaraðila, dagsettu 5. desember 2008, var varnaraðila tilkynnt að sóknaraðili hafnaði kröfu um greiðslu lánsfjárhæðarinnar.

Málið barst úrskurðarnefnd með kvörtun, dagsettri 23. desember 2008.

III.

Umkvörtunarefni.

Af hálfu sóknaraðila er krafist viðurkenningar „á því að [varnaraðili] hafi með framgöngu sinni gagnvart [sóknaraðila] svo sem greinir í ... atvikalýsingu [í kvörtun], brotið gegn ákvæðum lánsamnings aðila og jafnframt gegn 19. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.“

Sóknaraðili telur varnaraðila „einkum“ hafa brotið gegn grein 5.2 í lánsamningi aðila þar sem mælt sé fyrir um að sóknaraðila sé heimilt að framlengja láninu einu sinni til eins árs með sama greiðslufyrirkomulagi, náist samkomulag um kjör lánsins. Álitur sóknaraðila að aðrir þættir en vextir og álag lánsins geti ekki fallið undir orðið „kjör“. Hafi varnaraðili breytt láninu í aðra mynt, þrátt fyrir að ekki væri myntbreytingarheimild honum til handa í samningnum. Þá telur sóknaraðili varnaraðila ekki getað litið svo á að samkomulag hafi ekki náðst um greiðslufyrirkomulag vegna endurnýjunar lánsins, þó að sóknaraðili telji sig ekki geta samþykkt þá skilmála sem varnaraðili hafi sett fyrir slíku.

Sóknaraðili kveður nefnda skilmála hvorki í samræmi við ákvæði lánsamningsins né heilbrigða og eðlilega viðskiptahætti og venjur á fjármálamarkaði. Hafi varnaraðili brotið gegn 19. gr. laga nr. 161, 2002 um fjármálafyrirtæki með aðgerðum sínum. Þá hafi varnaraðili ekki gætt jafnræðis meðal viðskiptavina sinna áhrærandi meðferð erlenda lána.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili vísar til þess að í byrjun október 2008 hafi orðið þau atvik í starfsumhverfi banka héraðs að allar erlendar lánalínur hafi lokast, svo og möguleikar fjármálafyrirtækja til að verja sig fyrir áhættu vegna útlána í erlendum myntum. Hafi varnaraðili því ekki átt þess kost að endurlána fé í erlendum myntum eða endurnýja lán í erlendum myntum þegar komið var að gjalddaga þeirra.

Varnaraðili kveður sóknaraðila hafa verið tilkynnt með löngum fyrirvara að ekki yrði unnt að endurnýja lán hans í erlendri mynt á gjalddaga þess og hafi honum strax verið boðið nýtt og lengra lán í íslenskum krónum. Sóknaraðili hafi hins vegar hafnað því boði.

Varnaraðili telur að framlenging á lánsamningi vera háð samkomulagi beggja aðila um kjör framlengingar. Í því felist að allir þættir lánsamningsins þurfi að vera háðir samkomulagi, þ.m.t. mynt.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að ódagsettum lánessamningi þeirra þar sem sóknaraðili tók að láni hjá varnaraðila jafnvirði kr. 140.000.000 í erlendum myntum, sem greiðast skyldu til baka 5. desember 2008. Hefur sóknaraðili hafnað því að greiða skuld sína og vill framlengja lánið til eins árs í erlendri mynt eða myntum.

Málsaðilar njóta báðir aðstoðar lögmannna. Í málinu gerir sóknaraðili þá kröfu að viðurkennt verði að sóknaraðili hafi „með framgöngu sinni gagnvart sóknaraðila“ brotið gegn lánessamningi aðila og ákvæðum laga nr. 161, 2002 um fjármálafyrirtæki. Er um nefnda framgöngu varnaraðila vísað til þess sem greini „í framangreindri atvikalýsingu“. Skilja verður málalíbúnað varnaraðila svo að hann krefjist þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Samkvæmt b-lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, dagsettra 8. júní 2000, fjallar nefndin ekki um kröfur, sem ekki verða metnar til fjár. Með kröfum sínum leitast sóknaraðili við að fá viðurkenningu úrskurðarnefndarinnar á því að varnaraðili hafi brotið gegn ákvæðum lánessamnings aðila og lögum um fjármálafyrirtæki. Ekki er hins vegar krafist viðurkenningar á ætluðum rétti sóknaraðila og/eða meintum skyldum varnaraðila samkvæmt nefndum samningi eða hafðar uppi fjárkröfur á hendur varnaraðila. Við úrlausn slíkra krafna kynni hins vegar að reyna á hvort brotið hefði verið gegn ákvæðum samnings aðila eða laga um fjármálafyrirtæki, sem væri þá væntanlega hluti af málsástæðum sóknaraðila. Kröfur sóknaraðila, eins og þær eru fram settar, fela í raun í sér að verið er að óska álits úrskurðarnefndarinnar á því hvort illa tilgreind háttsemi varnaraðila standist samning aðila og lög. Er það utan verksviðs nefndarinnar að láta slíkt álit í té. Er kröfugerð sóknaraðila því ekki með þeim hætti að unnt sé meta kröfur hans til fjár.

Með vísan til framanritaðs verður ekki hjá því komist þegar af þessari ástæðu að vísa málinu frá úrskurðarnefndinni. Er þá ekki þörf á að fjalla frekar um kröfugerð sóknaraðila.

Úrskurðarorð:

Máli sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er vísað frá úrskurðarnefndinni.

Reykjavík, 20. febrúar 2009.

Guðjón Ólafur Jónsson

Geir Arnar Marelsson

Grétar Grétarsson

Guðlaug Brynja Ólafsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir